

GOGA

Vse te melodije, oznanjevalke mojih trenutkov

Kratka pripoved Ivana Cankarja

Izbrala, uredila in spremno besedo napisala
Alojzija Zupan Sosič

11 **Bralno vodilo**

Umetnost

20 **Epilog**
28 **Pravljica**
34 **Original**
38 **Ciganska sirota**
46 **Z druge plati**
52 **Nenapisani romani**
58 **Črtice**
64 **Pogled iz škatlice**
70 **Veselejša pesem**
74 **Melodije**

Otroštvo, mladost in starost

80 **Moje življenje**
90 **Slamniki**
94 **Sošolci**
100 **Majsko veselje**
106 **Brezimenec**

114	Večerne sence
118	Tičnica
122	Večerna molitev
128	Otrok se smeje
144	Siv las
150	Utrinek iz mladosti

Človek in morala

158	Zjutraj
164	Človek
170	O človeku, ki je izgubil prepričanje
186	Zgodba o poštenosti
192	Maj
198	Mravljinici
204	Kakaduj

Ljubezen in prijateljstvo

212	Rumene rože
218	Rdeča lisa
224	Izpoved

236	Ob grahu
242	Dvoje srečnih ljudi
250	Krona
262	Ponesrečen feljton

Revščina in smrt

270	Gospodična
282	Iz predmestja
300	Mimi
308	V temi
322	Otroci in starci
328	Umirajoči ljudje
334	Sraka in lastovice

Dom in domovina

342	Brat Francelj
348	Naš laz
354	Zaklenjena kamrica
360	Moje izbe
364	Moj kabinet

- 368 **O domovina, ti si kakor zdravje!**
374 **Pesem, I.**
376 **Pesem, II.**

Alojzija Zupan Sosič

- 383 **Veselejša pesem**
- 417 Literatura
- 419 Viri izbranih pripovedi

Bralno vodilo

Ivan Cankar v črtici *Melodije*, ki je posodila tudi naslov antologiji *Vse te melodije, oznanjevalke mojih trenutkov*, razloži, zakaj lahko njegove pripovedi imenujemo melodije: »Z vsakim obrazom, z vsakim pogledom, z vsako besedo je združena melodija. Vse drugo umrje, melodija ne.« Posebna glasbena motiviranost Cankarjevih pripovedi pa je razložena tudi v črtici *Veselejša pesem*. V njej avtor priznava svoje »sramotno neznanje glasbe«, ki pa se veselo druží s skoraj bolešno občutljivostjo za zvok. Cankar v resničnem življenju ni bil glasbenik, čeprav si je tega večkrat želel, je pa zato svoj glasbeni posluš, natančneje občutek za ritmičnost, figuraliko in izpiljeno kompozicijo, usmeril v pisanje pripovedi. Ki se v svojem modusu vivendi približuje univerzalnosti glasbe. Cankarjevi želji v pripovedi *Melodije* – združiti vse svoje melodije v eno samo melodijo – sledi tudi tale antologija s povezavo različnih kratkih pripovedi v eno samo knjigo.

Ker je Cankar napisal veliko kratkih pripovedi, zbranih v štirinajstih knjigah *Zbranega dela*, sem pri izbiri dosledno upoštevala tri kriterije, kratkost, pestrost in kakovost. Cvetober kratkih pripovedi, izbranih iz dvanajstih knjig *Zbranega dela* (dveh zaradi omenjenih kriterijev nisem

upoštevala), ne predstavlja obsežnega opusa avtorjeve pripovedne ustvarjalnosti zgolj naključno, saj upošteva reprezentativna dela. Pri večkratnem prebiranju celotnega opusa kratke pripovedi bi jih glede kakovosti lahko izbrala znatno več, a sem se za število petdeset odločila zaradi preglednosti antologije. Hkrati je število petdeset v tem jubilejnem letu, ko praznujemo sto petdeset let Cankarjevega rojstva, povezano tudi z mojo bralno zgodbo: Cankarja namreč prebiram sistematično že petdeset let.

Pri izboru sem najprej upoštevala količinski kriterij kratkosti, saj sem izbrala samo pripovedi, ki obsegajo od pol do deset strani. Za to merilo sem se odločila zaradi pragmatičnega razloga. Zgoščena kratka pripoved je namreč primerna za vodeno branje in interpretacijo v šolstvu in drugje: če pri branju in interpretaciji uporabljamo odlomke daljših besedil, to vedno pogojuje še dodatne procese, ki podaljšujejo samo obravnavo. Hkrati to vodilo omogoča današnjemu obremenjenemu bralstvu možnost, da prebere vsaj nekaj kratkih besedil, če že za dolga nima časa, in se pusti nagraditi z bralnim ugodjem. Ki raste iz presenečenja, kako je Cankar poglobljen, raznolik in sodoben. Drugi kriterij – pestrost – želi odpreti vrata v svet Cankarjeve pripovedi kar največ bralkam in bralcem, ko upošteva časovno, tematsko in žanrsko raznolikost. Najkrajše pripovedi se namreč raztezajo od prve zbirke kratke pripovedi do zadnje, od *Vinjet* (1899) do *Podob iz sanj* (1917), ko upoštevajo tudi tematsko pestrost, zajeto v šest razdelkov, in žanrsko raznolikost, razloženo v spremni besedi z naslovom *Veselejša pesem*.

Zadnji kriterij kakovosti upošteva pravila literarnosti, o katerih sem pisala na več mestih, tule jih povzemam samo na kratko: literarnost je presečišče različnih lastnosti procesov literarnega besedila in sobesedila, pravzaprav razmerje med znotrajbesedilno in zunajbesedilno literarnostjo. Medtem ko prvo sestavljajo razdiralna ustvarjalnost, univerzalnost, večpomenskost, avtoreferencialnost in fikcijskost, se drugi pridružujejo literarna pogodba, literarna kompetenca, literarna intenca ter literarna empatija in literarno vrednotenje. Presenetljivo pri vrednotenju Cankarjeve najkrajše pripovedi pa je to, da njeno kakovost potrjuje tudi tale antologija, ki je nastala sto sedemindvajset let po izidu prve pripovedne zbirke. Cankarjeve pripovedi se zdijo ravno tako žive kot ob prvi izdaji; zaradi podobnosti nekaterih družbenih razmer pa še sodobnejše kot pred petdesetimi leti in se zato kar same ponujajo v (ponovno) branje kot neverjetno moderne zgodbe.

Odločitev za tematološko, ne pa kronološko razvrstitev pripovedi v antologiji je sledila osnovni težnji odpiranja vrat v svet izjemnih pripovedi Ivana Cankarja tako na široko, da bodo lahko vanj vstopili različni tipi bralcev. In kaj je lažje kot smerokazi za branje po temah? Delitev kratkih pripovedi na šest tematskih razdelkov namreč omogoča opazovanje iste ali podobne teme z različnih perspektiv in s pomočjo različnih pripovednih tehnik, kar s primerjanjem pestrosti pripovedi olajša in poglobi branje. In čeprav se v vsaki pripovedi stika več tem, sta prevladujoča tema ali osrednje razpoloženje tista, ki sta posamezno besedilo uvrstila v primeren razdelek. Ko sem delila pripovedi na šest

razdelkov, sem predvsem pazila, da bi bralke in bralci spoznali tudi pripovedi, ki še niso tako znane. Ali pa takšne, ki vas bodo odvrnile od napačne oziroma zastarele stereotipne recepcije, o kateri pišem v spremni besedi, ko kritiziram predvsem tri stereotipe: Cankar je preveč pesimističen, njegov slog prezahteven, liki pa preveč pasivni.

Sodobni pogled na posameznika in družbo me je najprej prijetno presenetil, nato pa z aktualnostjo povsem očaral. Glede na to, da Cankarja berem že petdeset let, zadnjih osem let pa sem se s pisanjem knjige o njegovih romanih z njim sistematično ukvarjala, je tovrstno presenečenje pravo darilo zame. Ob začetku sestavljanja antologije *Vse te melodije, oznanjevalke mojih trenutkov* sem bila pripravljena na različne pripovedi. Niti najmanj pa si nisem predstavljala, da me bodo te s svojo kakovostjo tolikokrat presenetile in zaradi sijaja popolnosti v meni odprle neznane čustvene in razumske ventile (na primer *Pravljica*, *Melodije*, *Maj*, *Kakaduj*, *Rdeča lisa*, *Krona*, *Otroci in starci*, *Sraka in lastovice*, *Zaklenjena kamrica*, *Moj kabinet*, *Otrok se smeje*, *Siv las ...*).

Povsem zaupam vaši bralni radovednosti, bralni kondiciji in interpretativni iskrivosti. Vem, da boste tole antologijo z veseljem prebrali tudi brez smernic spremne besede. A za vse, ki bi se radi v Cankarjev glasbeni svet potopili še intenzivneje, naj taktirko predstavlja spremna beseda, ki na kratko razloži Cankarjevo poetiko z naslednjimi pojmi: lirizacija in objektivna subjektivnost, humor, ironija in

groteska ter novosti, kot so uvedba otroka in ženske kot glavnih likov, njihova seksualizacija ter velik delež literarne empatije. Posveti se tudi zgodbenim in pripovednim novostim, s katerimi je Cankar obogatil slovensko literarno tradicijo. Najprej zgodbene novosti iz te antologije: demitizacija družine in družbe, drugačna vloga ženske, subverzivnost ljubezni, poseben spoj erosa in tanatosa, provokativna odkritosrčnost, velik delež avtobiografskosti in empatije. Te so tesno povezane s pripovednimi (v širšem smislu slogovnimi) novostmi: izbira novih žanrov (esejizirana črtica, lirizirana kratka pripoved), lirizacija in esejizacija, paralelizem členov ali urejanje besedila glede na ritmičnost in zvočnost.

*

Pri branju vseh naštetih novosti boste opazili, da obstaja v večini pripovedi kljub pestrosti zbirke nekaj skupnih lastnosti, na primer: moralna zavzetost, etični optimizem in večsmerna empatija. Zadnja bogati pravzaprav Cankarjev celotni literarni opus, ko vzpostavlja empatično stališče do literarnih likov, dogajanja, stanja, prostora in časa. Ravno to, da zmore Cankarjeva pripoved najbolj intenzivnim čustvom, to so strah, tesnoba, jeza in razočaranje, zbrusiti robotost in solzavost tako, da zasijejo kot pripovedni diamanti, je presežna vrednost te antologije. Ti ne bi bili tako poznavalsko izbrušeni, če se ne bi mojstrsko posvetili jedru: v vseh kratkih pripovedih je to srce, središče pravega ravnanja ter izvor resnice in lepote. Pravzaprav lahko imenujemo izbrane kratke pripovedi te antologije kar dragulji,

ki jim poseben lesk daje glasba. V črtici Melodije namreč avtobiografski pripovedovalec pojasni, da obstaja nekaj, kar presega zlo in trpljenje. Cankar ta presežek imenuje melodija in razlaga pomen glasbe tako, da ga razumemo v simbolnem pomenu celotne umetnosti: vabljeni k poslušanju.

Umetnost

Epilog

Svoje dni smo prisegli po dunajskih kavarnah na zastavo skrajnega realizma. Spominjam se, kako smo rušili in stavili z največjo lahkoto vse mogoče estetične teorije. Prepričani smo bili, da smo prišli do skrajnega konca, – na jasni vrhunec lepoznanstvenih razmišljanj – do trdne točke, odkoder je nepotreben in brezmyseln vsak napredek. Dokazovali smo to krasno prepričanje z živahnimi gestami, z razgretimi obrazi, z jedrnatimi besedami. In naša moč je bila ironija ... Gospoda, kadar se borite za kako stvar, o kateri veste, da ni vredna besede – primite se ironije! To je indirektno orožje, ki se da rabiti imenitno namesto resnih dokazov. Nasprotnik zardi, pride v zadrego, ženira se bedastih smejalcev – in vaša stvar je dobljena brez posebne napora ... Zapomnite si: – kadar veste, da ni vredna besede! – Z živahnimi gestami, z razgretimi obrazi in jedrnatimi besedami smo hoteli prepričati v prvi vrsti sami sebe. Zaželelo se nam je nemirnega življenja, novih dejanj, boja in viharja – in slučajno smo naleteli na realizem. Bogné kako se je to zgodilo ... Ko bi bil kdo o pravem trenutku vrgel med nas besedo simbolizem – satanizem – misticizem, – dobro, lomili bi bili kopja za simbolizem, satanizem ali misticizem. Glavna stvar je bil boj, smoter samo neizogibno breme.

Naša dolžnost je bila v tistih časih, da smo gledali življenje s hladnimi očmi, – sivolasi filistejci brez duše. Naša dolžnost je bila, da smo vzeli to življenje, kakršno nam je

prišlo ravno naproti, da smo vtikali svoje prste pod njegove najskrivnejše gube, da smo ga secirali z mrzlo krvjó ter polagali na sonce vse njegove dele, umazane in neumazane.

To se je godilo svoje dni po dunajskih kavarnah. Krog nas so plavali oblaki tobakovega dima, zaspani godci so svirali dolgočasne valčke in po dvorani so se lesketale obleke starikavih vlačug.

*

In pripetilo se je v mojem ateljeju nekaj čudovitega ...

Zbral sem svoje modele, kakor sem jih bil pobral na cesti: – kos vsakdanjega življenja brez vsebine, brez »ideje«, brez vsake zveze z večnostjo, svetovno dušo in drugimi ropotijami, ki smo jih bili bacnili enkrat za vselej iz hrama umetnosti ...

Pripetilo se je nekaj čudovitega v mojem ateljeju in v meni samem ...

Moji modeli so oživali. Iz teh motnih oči je zasijala duša, – sončna luč izza megle ... Znane osebe in vsakdanje zgodbe so se spajale v dovršeno harmonijo; sedanjost je stala pred mano v jasnem soglasju z davno minulimi časi in s krasno prihodnostjo, o kakršni je sanjalo moje srce v svojih najlepših urah; stal je pred mano ves kratki trenotek od Adama do Antikrista ...

Videl sem ta kratki trenotek v pogledu umirajočih oči – v smehljaju ljubečih usten, – čul sem ga iz vzdihla izmučenih prs.

To ni bil več samó kos blatnega življenja, to ni bila samó pest mastne ilovice, pobrane na najbližji njivi ... Vdal sem

se s tiho razkošnostjo samemu sebi. K vragu vse teorije! Moje oči niso mrtev aparat; moje oči so pokoren organ moje duše, – moje duše in njene lepote, njenega sočutja, njene ljubezni in njenega sovraštva ...

Zunaj je zima in noč, ali v moji sobi plava mehki pomladni vonj. S smehljajočimi očmi stopajo predme moje lepe mlade sanje ... Moja ljubica je položila svoje mehke roke krog mojega vrata ... kakor tihe sence, vstajajo krog mene moji žalostni dnevi ... pred sabo vidim smehljaj na mrtvem obrazu svoje matere ...

Moji modeli so oživeli. Dahnil sem vanje svoje misli ... svoje sanje ... svoje življenje.

Jaz sem naravnost nesrečen, da sem se takó brezobzirno izneveril vsem teorijam. Moja vest trpi neizmerno pod težo te krivde. Profesor Funtek n. pr. – s kakšnim ponosom kaže lahko na svoje verze; lepoto vsake posamezne besede vam izvaja brez težave iz Gottschallove poetike. Čital sem to poetiko, – in bratje, kako je takrat trpelo moje srce! Ni je bilo rubrike, da bi spraval vanjo vsaj za silo najmanjši svoj čut, – in kaj je poezija brez rubrik?! Celó romani Pavline Pajkove bi se dali vtakniti v poseben predal, takóle poleg Kodrovih novel, Medvedovih tragedij in Pohlinovih pesmi ... Sinoči sem govoril v kavarni z neko gospodično, ki je dejala, da jo zanima slovenska literatura in da bi se rada nekoliko poučila o tej stvari. Gospodična je lepa in zato sem ji bil z veseljem na uslugo. Povedal sem ji, da smo mi Slovenci zelo navdušen narod. Ko smo imeli Prešerna, navduševali smo se za Koseskega, ko smo imeli Kersnika in Trdino, navduševali smo se za Vošnjaka in Pavlino Pajkovo,

zdaj ko imamo Zupančiča in Ketteja, navdušujemo se za Medveda in Hribarja. Prašala me je s spoštljivo radovednostjo, če so Koseski, Pavlina Pajkova, Medved in Hribar v resnici nedosežni beletristi in poklicani vodniki našega milega naroda; temu sem slovesno pritrdil in sklicevaje se na Glaserjevo zgodovino slovenskega slovstva, pridedal vrsti naših ženijev še Virka, Vilharja, Funtka in Gangla. Tako je treba, da deluje človek povsod in vselej za slavo svoje domovine ... Gospodična ima imeniten profil, sentimentalna ustna, čita poljske žurnale in vrh tega kadi cigarete z nedosežno gracijo ...

Kakor sem rekel: – globoko sem užaljen, da nimam nikakega opravka z rubrikami. Jaz nimam tiste moči, da bi uklepal samega sebe v kakršnekoli okove. Iz tega ne sledi, da bi ne poznal vseh mogočih pravil; ali v odločilnem hipu se razblini ta znanost in postane nejasna in meglena kot slovenska politika.

Uvažujé to svojo veliko slabost in v očigled svoji nenavadni pohlevnosti se do danes nisem predrznil, da bi pisal veliki tekst. Narisal sem samo par ponižnih vinjet.

*

Ali ta veliki tekst je strašen.

Neprijetno je, če nima človek kruha, jaz vem to jako dobro ... In že je obsenčil duh upornosti sestradane obraze in stiskajo se okrvavljene pesti; prišel bo čas, ko se bodo majali beli gradovi ob svitu krvave zore ... Toda jaz za svojo osebo moram reči, da me vznemirja mnogo bolj to strašno duševno uboštvo, ki je razlito kot umazano morje po vsi

naši mili domovini. Ne govorim o ljudeh, ki imajo slamo v glavi; teh smo se sčasoma privadili in nekaterim izmed njih polagamo celó lovorove vence na čelo. A pri nas ni nikjer ne duše ne srca; vse javno in privatno življenje je udušeno v konvencionalnih zunanostih, v smešnih malenkostih in obzirih.

To je tekst.

Kadar zasije kje slučajno žarek svete idealnosti, žarek čiste duše, – kakor smehlaj na spečih ustnih, – tedaj se vzdignejo glave korektnih filistejcev, vzdigne se vsa naša tradicionalna zabitost, vzdignejo se hripavi glasovi od vseh zeleno cvetočih pokrajin slovenskega nazadnjaštva, – in ubita je še komaj porojena svobodna beseda. Napósled jo blagoslovi in pokoplje naš največji filozof dr. Aleš Ušeničnik.

*

Težko je to življenje in za toliko temnih ur, za toliko žalosti in trpljenja je plačilo skoro premajhno. Kelih strupa in kaplja nektarja. Ali ta nektar je tako sladek, da bi izpil za eno samo kapljo tisoč strupenih čaš ... O Minka, ljubica moja, vso mojo prihodnost za poljub na tvoja ustna! Privij se k meni v teh trudnih urah, da ti darujem v vročem objemu svojo ljubezen, edino, kar mi je ostalo na svetu jasnega in neomadeževanega. Da ti darujem svoje srce, tolikrat ranjeno in varano, polno neprelitih solzâ in neizgovorjenih kletev. Da ti darujem svojo mladost, – pusto in neveselo, izgubljeno v brezplodnih sanjah in mrtvih upih ... Privij se k meni, o Minka, ljubica moja; zdi se mi, da se bliža dolga noč in žalostno mi je pri srcu ...

Na spomin mi prihajajo moji maloštevilni lepi dnevi. Ah, kako je sijalo sonce, kako so cvetele moje rože! Dolgo je že od tega. Zdaj je nebó tiho in dolgočasno in na tleh leži rumeno listje.

Težko je to življenje in ne vedel bi, čemú naj ga prenašam, ko bi ne bilo na svetu toliko smešnih, bedastih in zlobnih ljudi. V njihovi blagoslovljeni družbi sem preživel svoje najkrasnejše ure in zato jim izrekam tem potom javno zahvalo. V prvi vrsti slavnim slovenskim estetikom in filozofom.

Pravljica

Pred davnim, davnim časom se je zgodilo, da je imel slovenski umetnik denar. Šel je in si je kupil lepo novo suknjo, kupil si je tudi lepo srebrno uro in drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo. Nazadnje pa mu je ostalo še dvoje bankovcev, dvoje rdeče in modro pisanih bankovcev. Truden je bil od mnogih potov in od sreče, pa je sedel zvečer ob odprtem oknu, gledal je v zvezde in sanjal. Tudi zvezde so gledale nanj in so se mu tiho smejale. Njegove sanje so šle daleč in zmirom dlje, tako visoko so šle, da so se jim mežikale svetle zvezde same.

Blagroval se je v teh svojih lepih sanjah:

»Pri kraju je za večne čase to žalostno romarsko življenje! Utonilo je v dnu jezera, ostal je le spomin, napol grenak, napol sladak. Nastopil sem z veselim korakom čisto novo pot, zakaj kupil, sem si bil lepo novo suknjo, lepo srebrno uro in tudi dragih prijetnih stvari nemalo. Nazadnje pa mi je ostalo še dvoje bankovcev, dvoje rdeče in modro pisanih bankovcev. Očitno je, da se bo treba odslej popolnoma drugače ravnati. Marsikaj se je spodobilo za ubogega potnika, kar se ne spodobi za človeka, ki ima novo suknjo in srebrno uro. Urediti bo treba to življenje po vesti in pameti. Lahkomiselnost se poda popotnikom, nikakor pa se ne poda ljudem naše vrste in naših gmotnih razmer. Lepo korak za korakom zmirom dalje in zmirom višje. Zdaj imam dvoje bankovcev; če ravnam s tema dvema po bistrem prevdarku, jih bo kmalu troje. Zrno do zrna

pogača. Odpovem se izkušnjavam, zapeljivim družčinam, posebno pa ženskam, ki so vsake nesreče začetek. Tudi ni treba, da bi se preveč bratil s tovariši, ki so drugače pošteni, ali pametnega življenja in spodobnega vedenja le malo vajeni. Če me na pr., silijo v krčmo, jim porečem: Ne, dragi tovariši, sklenil sem, da si ohranim zdravo dušo v zdravem telesu; z bogom, dragi tovariši! ... Čez leto dni, recimo, bi se nabralo toliko, da bi si kupil par klafter sveta, ne pač na Bledu, toda v lepem kraju, tam kje morda, v okolici škofjeloški ... In še leto dni, pa bi si postavil malo hišico, čisto malo, takorekoč igračko. Stala bi visoko v rebri, zelena okna bi se razgledovala po dolini. In zadaj bi bil mal vrtiček, čisto ponižen vrtiček; nageljni, rože, pa tudi nekaj sadnega drevja ... jabolane, hruške in druge cepé, cepi v mladosti za stare zobé ... in nekaj zelenjave, mislim ... In še leto dni, pa bi morda kazalo, da si kupim koleselj, pohleven, toda pripraven koleselj; in konja ... kaj bi s koleseljem brez konja? Saj ni treba, da bi bil arabski belec! ... Nato pa si poiščem družico, da mi ne bo dolgčas. Težje in imenitnejše bo to opravilo, nego izbiranje sveta, grajenje hiše in kupovanje koleselja. Človek, premisli devetkrat, čegavim rokam izročiš svoj duševni mir in svoj telesni blagor! Lepa mora biti, ali ne tako močno, da bi bila v svojo lepoto zaverovana: ogledalo bi bilo njen mož, glavnik pa njen svak. In pridna, vsakemu opravilu vešča; kaj bi z ženo, ki mi poseda po hiši in bere nemške romane? Izobražena, ne premalo in ne preveč; v družbi mi ne delaj sramote, ali tudi ni treba, da bi v kuhinji študirala Kanta ... Kmalu bo v hiši mlado veselje, sin in hčerka, nič več. Kajti važna in imenitna stvar je

vzgoja mladine, tako za posameznika, kakor za ves narod in njegovo prihodnost. Sinu bo ime Janez, hčerki pa Špelca ... grdo je, da zaničujejo stara domača imena ... zdaj imamo že same Borise in Dušane ... Janez, kam pa se vzpenjaš? Je že spet na lestvi! Kaj pa iščeš pod streho? ...

Tako je sanjal umetnik ob odprtem oknu ter je navsezadnje zaspal. Topla je bila noč, rahel veter je pihal, zvezde so sijale zmirom svetleje. Tedaj pa se je prikazalo pod oknom dvoje črnih tatov, pogledala sta v izbo ter sta ročno in tiho splezala na okno.

»Janez, z lestve dol!« je rekel umetnik.

Črna tatova pa sta vzela obadva bankovca, obadva rdeče in modro pisana bankovca, vzela sta nadalje tudi lepo novo suknjo in lepo srebrno uro in drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo. Nato sta šla.

»Saj sem vedel, da bo padel!« je vzkliknil umetnik.

Ko se je zjutraj predramil, ni bilo ne suknje, ne ure, ne bankovcev in tudi ne drugih prijetnih in potrebnih stvari. Takrat se je umetnik hudo razsrdil ter se je napotil naravnost do posvetne pravice. Posvetna pravica je do konca poslušala njegovo zgodbo, nato pa ga je zavrnila vsa užaljena:

»Kaj tako, oj človek, spoštuješ oblastnije, od Boga samega poslane in postavljene, da varujejo na tem svetu resnico in pravico? Ali se ti je zmešalo, ali pa si pijan, da nas Bog varuj takega! Kedaj je imel slovenski umetnik novo suknjo, srebrno uro, dvoje bankovcev in še drugih prijetnih in potrebnih stvari nemalo? Poberi se, oj človek, izpred mojih oči in nikdar se nikoli več ne povrni!«

Umetnik je povetil glavo.

»Sanjalo se mi je, le sanjalo!« je pomislil.

In je šel žalosten po svojih potih.

